

Nietzsche: Mimo dobro a zlo

O PŘEDSUDECÍCH FILOSOFŮ

9

Chcete žít "podle přírody" ? Ach, vy ušlechtilí stoikové, jak šalebná jsou to slova ! Představte si bytost, jako je příroda, bez míry rozhazovačnou, bez míry lhostejnou, bez záměrů a ohledů, bez slitování a spravedlivosti, plodnou a pustou a nejistou zároveň, představte si indiferenci samu jako moc - jak byste mohli podle této indifferencie žít ? Žít - není to právě touha být jiný, než je tato příroda ? Není život hodnocením, vybíráním, nespravedlností, omezeností, touhou být diferentní ? A za předpokladu, že váš imperativ "žít podle přírody" znamená v podstatě "žít podle života" - jak byste mohli jinak ? Proč dělat princip z toho, co sami jste a čím být musíte ? - Vpravdě se věci mají úplně jinak : zatímco nadšeně předstíráte, že kánon svého zákona čtete z přírody, chcete něco opačného, vy podivní herci a sebeobelhávači ! Vaše pýcha chce přírodě, dokonce i přírodě, předepisovat a vnucovat vaši morálku, váš ideál ; požadujete, aby byla přírodou "podle stoy", a chtěli byste všechno bytí učinit bytím k vašemu vlastnímu obrazu - jako nesmírné a věčné oslavení a zobecnění stoicismu ! Celou svou láskou k pravdě nutíte sami sebe tak dlouho, tak úporně a hypnoticky strnule vidět přírodu falešně, to jest stoicky, až ji už jinak vidět nesvedete - a jakási propastná domýšlivost vám nakonec ještě vnuká naději vpravdě šílenou, že jelikož dokážete tyranizovat samy sebe - stoicismus je tyranství vůči sobě -, je možné tyranizovat i přírodu : což není stoik částí přírody ?... Ale to je stará věčná historie : co se tehdy přihodilo stoikům, děje se i dnes, jakmile nějaká filosofie začne věřit v sebe samu. Vždycky tvoří svět ke svému obrazu, nemůže jinak; filosofie je tento tyranský pud sám, nejduchovnější vůle k moci, ke "stvoření světa", ke causa prima.